Kompleksowa obsługa przedsiębiorców

Prowadzenie własnej działalności gospodarczej pociąga za sobą odpowiedzialność i szereg obowiązków wobec różnych instytucji i urzędów, w tym wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Przedsiębiorca ma obowiązek w odpowiednim terminie zgłosić do ubezpieczeń w ZUS siebie oraz zatrudniane osoby. Musi także terminowo rozliczać i opłacać składki oraz składać prawidłowo wypełnione dokumenty rozliczeniowe. ZUS organizuje dla przedsiębiorców bezpłatne szkolenia, aby wyjaśniać zmiany legislacyjne, prezentować nowe narzędzia do rozliczeń z Zakładem i informować o dostępnych instrumentach ułatwiających spłatę zadłużenia wobec ZUS.

Podczas **Tygodnia Przedsiębiorcy** (pierwsza edycja odbyła się w 2011 r.) eksperci Zakładu podczas specjalnych seminariów i szkoleń wyjaśniają przepisy, nowe regulacje prawne i odpowiadają na pytania. Często w spotkaniach tych uczestniczą przedstawiciele urzędów skarbowych i organów administracji samorządowej. Dzięki temu przedsiębiorcy w przyjaznych warunkach i w jednym miejscu mogą uzyskać wszelkie informacje na temat swoich praw i obowiązków wynikających z prowadzonej przez nich działalności, w szczególności na temat zmian w przepisach.

Stoisko informacyjne ZUS podczas Tygodnia Przedsiębiorcy. Zbiory ZUS Oddział w Jeleniej Górze

Czasopismo dla przedsiębiorców wydawane przez ZUS. Zbiory ZUS

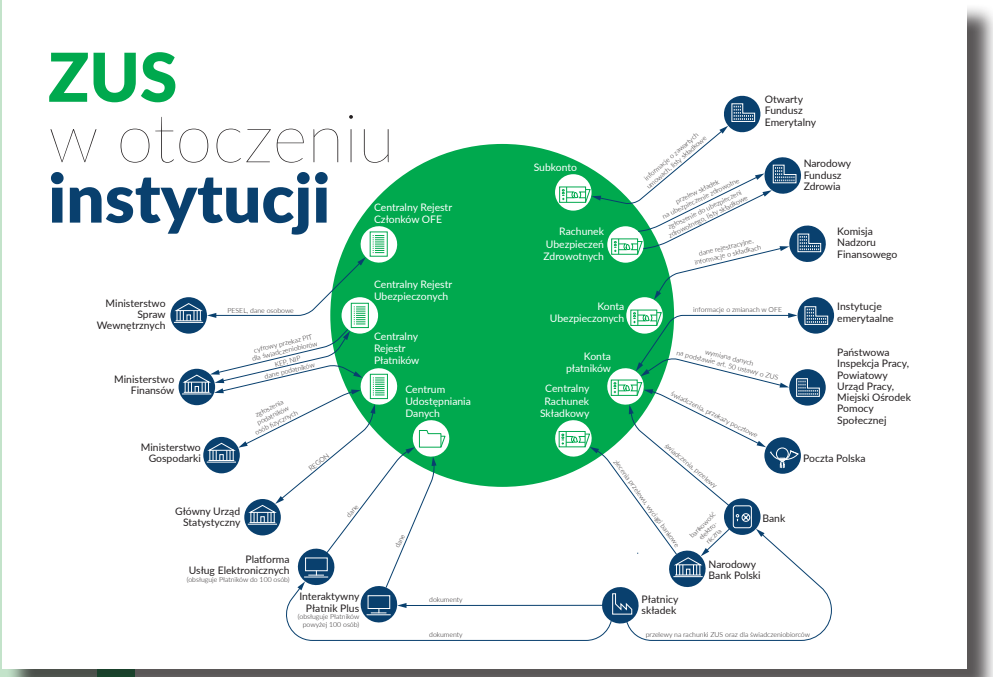

Infografika: Grzegorz Brodowski, Lech Mazurczyk

Forum Współpracy

IV Forum Współpracy odbywało się w Centrali ZUS. Zbiory ZUS

W 2016 r. ZUS otworzył platformę wymiany opinii, pomysłów i inicjatyw na temat problemów rynku pracy i ubezpieczeń społecznych – Forum Współpracy. Na każdym spotkaniu omawiany jest jeden wiodący problem obecny na rynku pracy – w zakresie ubezpieczeń społecznych lub prowadzenia działalności gospodarczej. Dotychczas omawiane były m.in. problemy outsourcingu pracowniczego, ujednolicenie i uproszczenie zasad podlegania ubezpieczeniom społecznym oraz kwestie emerytury obywatelskiej.

Doradca pomoże, analityk oceni

Od 2016 r. przędsiębiorcy, którzy mają problemy z opłacaniem składek, mogą skorzystać z pomocy doradcy. Zbiory ZUS

Płatnicy składek, którzy mają problemy ze spłatą zaległości z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, mogą zwrócić się do ZUS o rozłożenie długu na raty lub odroczenie terminu spłaty. Dotychczas znaczna liczba wniosków o udzielenie tych ulg pozostawała bez rozpatrzenia, ponieważ wnioskodawcy mieli problem z kompletowaniem dokumentacji do wniosków i nie byli świadomi, czego dotyczy pomoc publiczna. Aby usprawnić obsługę tych wniosków, w 2016 r. Zakład powołał **doradców do spraw ulg i umorzeń** oraz **anali-**

tyków. Do końca 2016 r. rozwiązanie to zaczęło funkcjonować we wszystkich oddziałach Zakładu.

Doradcy mają odpowiednią wiedzę na temat zasad udzielania ulg, aby doradzić klientowi wybór najlepszej dla niego formy spłaty długu. Pomagają również w kompletowaniu dokumentacji oraz tłumaczą, na czym polega pomoc publiczna oraz jak wypełnić wnioski. Doradca skupia się na bezpośredniej obsłudze klienta i na tym, żeby przygotować dokumentację. Cały czas pozostaje w kontakcie z zainteresowanym, informuje go o postępach prac, prosi o uzupełnienie bądź doprecyzowanie danych czy informacji, a po rozpatrzeniu wniosku informuje o udzielonej uldze.

Analitycy badają możliwości płatnicze wnioskodawcy. Nie mają bezpośredniego kontaktu z płatnikiem i dzięki temu mogą bezstronnie, transparentnie i obiektywnie dokonać analizy i przygotować projekt rozstrzygnięcia w danej sprawie. To rozwiązanie sprawiło, że niemal dwukrotnie skrócił się czas rozpatrywania wniosku, zmniejszył się odsetek spraw nierozpatrzonych z powodu braków w dokumentacji i zwiększyła się liczba należności objętych dobrowolnymi formami spłaty. Te zmiany spodobały się przedsiębiorcom.

Doradcy ds. ulg i umorzeń czekają na klientów w każdym oddziale. Zbiory ZUS

Obsługa płatników strategicznych

We wszystkich oddziałach i w części inspektoratów powołani zostali opiekunowie płatników strategicznych (w 2016 r. było ich 142), aby usprawnić obsługę kluczowych klientów Zakładu. Głównym zadaniem opiekunów jest zbudowanie relacji z płatnikami strategicznymi. Opiekunowie mają stać się ich partnerami i naturalnymi punktami kontaktu we wszystkich sprawach dotyczących ZUS. Obecnie w programie bierze udział 6257 płatników strategicznych. Płatnicy strategiczni to grupy kapitałowe, spółdzielnie, monopoliści w regionie oraz podmioty opiniotwórcze.

Nowa strona internetowa ZUS z sekcją dla przedsiębiorców. Zbiory ZUS

Jedna wpłata, jeden rachunek

Do końca 2017 r. każdy płatnik płacił składki na ubezpieczenia społeczne na cztery oddzielne rachunki, prowadzone w Narodowym Banku Polskim: na rachunek Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Funduszu Ubezpieczeń Zdrowotnych, Funduszu Pracy i Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz Funduszu Emerytur Pomostowych. Od 1 stycznia 2018 r. zaczął funkcjonować projekt e-Składka, co oznacza, że wszystkie składki są opłacane na jeden rachunek bankowy jednym przelewem. Każdy płatnik otrzymał swój indywidualny identyfikator, który jest numerem rachunku składkowego (NRS), na który jednym przelewem wpłaca wszystkie, zsumowane składki. Nie musi już wpisywać swoich dotychczasowych danych identyfikacyjnych, czyli numeru NIP, REGON czy PESEL. Na PUE dostępna jest wyszukiwarka NRS.

Doradca płatnika składek

Doradca płatnika składek – nowa usługa ZUS. Zbiory ZUS

Od 1 lutego 2018 r. każdy płatnik składek, który chce się dowiedzieć, jaki jest stan rozliczeń na jego koncie, może skorzystać z usługi doradcy płatnika. We wszystkich placówkach ZUS na salach obsługi klientów czeka 732 doradców. Doradcy odpowiadają na pytania dotyczące rejestracji działalności gospodarczej, zasad zgłaszania do ubezpieczeń, wysokości składek oraz zasad wypełniania i korygowania dokumentów. Wyjaśniają również nowe zasady opłacania składek i rozliczania wpłat oraz tłumaczą, jak rozliczają się wpłaty. Udzielają szczegółowych informacji, w jakiej wysokości zostały opłacone składki na poszczególne ubezpieczenia u płatnika. Jeżeli klientom potrzebne są porady z zakresu sporządzania i wysyłania dokumentów z programu Płatnik, udzielają pomocy również w tym zakresie.

Od przedszkolaka do studenta, czyli edukacja z ZUS

Kolorowanka dla najmłodszych. Zbiory ZUS

Ważnym polem do zagospodarowania pozostaje edukacja społeczeństwa, zwłaszcza młodzieży, która dopiero za kilka lat wkroczy na rynek pracy. Dlatego Zakład w 2014 r. rozpoczął realizację projektu „Lekcje z ZUS" przeznaczonego dla szkół ponadgimnazjalnych. Podczas cyklu czterech lekcji uczniowie dowiadują się, czym są ubezpieczenia społeczne, jakie są obowiązki i uprawnienia ubezpieczonych, jak założyć własną firmę. Wiedza jest podana w ciekawej i przede wszystkim zrozumiałej formie, gdyż na potrzeby projektu edukacyjnego ZUS, we współpracy z metodykami nauczania, stworzył specjalne podręczniki. Od uruchomienia projektu w „Lekcjach z ZUS" wzięło udział prawie 150 tys. uczniów z ponad 950 szkół. Ponadto dla uczniów, którzy uczestniczą w „Lekcjach z ZUS", organizowany jest konkurs „Warto wiedzieć więcej o ubezpieczeniach społecznych". W roku szkolnym 2014/2015 wzięło w nim udział

11,5 tys. uczniów, w roku szkolnym 2015/2016 – ponad 19 tys.,w roku szkolnym 2016/2017 blisko 24,5 tys., a w roku szkolnym 2017/2018 ponad 30 tys.

Od roku szkolnego 2016/2017 konkurs organizowany jest w formule olimpiady, w której oprócz nagród rzeczowych laureaci mogą uzyskać dodatkowe punkty przy rekrutacji na studia lub indeksy polskich uczelni.

W lutym 2018 r. ZUS uruchomił na Facebooku fanpage Olimpiady „Warto wiedzieć więcej o ubezpieczeniach społecznych". Odwiedzający fanpage znajdą na nim wiele ciekawostek na temat ubezpieczeń społecznych.

W kwietniu 2016 r. Międzynarodowe Stowarzyszenie Zabezpieczenia Społecznego (ISSA) przyznało Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych wyróżnienie za realizację projektu edukacyjnego „Lekcje z ZUS" i uznało go za dobrą praktykę, polecaną innym instytucjom.

Dla gimnazjalistów powstał natomiast „Projekt z ZUS". Podczas projektu edukacyjnego uczniowie poznają historię ubezpieczeń i ich rolę we współczesnym świecie. Na koniec uczestnicy zespołowo wykonują pracę promującą ubezpieczenia społeczne. Może to być film, plakat, komiks lub prezentacja. Wszystkie prace biorą udział w ogólnopolskim konkursie, zgłoszonym przez ZUS na listę konkursów edukacyjnych Ministerstwa Edukacji. Po wygaszeniu gimnazjów projekt będzie realizowany w ostatnich klasach szkoły podstawowej.

O ubezpieczeniach społecznych należy uczyć już dzieci i młodzież. Materiały edukacyjne opracowane zostały przez ekspertów Zakładu we współpracy z metodykiem nauczania. Zbiory ZUS

ZUS w mediach społecznościowych

Od marca 2014 r. ZUS jest obecny na YouTube z kanałem „Elektroniczny ZUS". Kanał powstał w celu promowania Platformy Usług Elektronicznych. Z czasem pojawiły się na nim materiały o programie Płatnik, elektronicznych zwolnieniach lekarskich, cykle edukacyjne dla młodzieży. Najnowsza playlista na „Elektronicznym ZUS" przeznaczona jest dla Polaków za granicą. Z filmów internauci dowiedzą się, jak wygląda sytuacja ubezpieczeniowa osób pracujących w kilku krajach w trakcie swojej kariery zawodowej. Filmy zawierają również krótkie instruktaże, np. jak wypełnić wniosek emerytalny. Obecnie na kanale ZUS zamieszcza również filmy, które emituje TVP Polonia w programie „ZUS bez granic".

Kanał „Elektroniczny ZUS" w 2017 r. miał ponad tysiąc subskrypcji i 86 tys. wyświetleń. Został wysoko oceniony przez agencję MUSE w raporcie „Ubezpieczenia – Polska". Raport ocenia kanały na YouTube w trzech kategoriach – liczba wyświetleń, subskrypcji i interakcji z użytkownikami. Wśród blisko 50 ocenianych kanałów YouTube instytucji ubezpieczeniowych w Polsce kanał „Elektroniczny ZUS" uplasował się w poszczególnych kategoriach odpowiednio na 8, 7 i 3 miejscu.

Finał olimpiady „Warto wiedzieć więcej o ubezpieczeniach społecznych" w Centrali ZUS w Warszawie. Zbiory ZUS

Współpraca z uczelniami

Strefa NZB na Politechnice Lubelskiej. Zbiory ZUS, Oddział w Lublinie

Prezes ZUS prof. Gertruda Uścińska podpisuje umowę o współpracy z prof. Marcinem Pałysem, rektorem Uniwersytetu Warszawskiego. Zbiory ZUS

Uniwersytet Warszawski zagwarantował laureatom olimpiady maksymalną liczbę punktów przy rekrutacji na studia. Zbiory ZUS

W roku akademickim 2014/2015 ZUS dołączył do realizowanego przez Związek Banków Polskich i Centrum Prawa Bankowego i Informacji programu Nowoczesne Zarządzanie Biznesem (NZB) z autorskim programem edukacyjnym dla studentów. Projekt „Ubezpieczenia społeczne – edukacja z ZUS" przewiduje także większe wykorzystanie mediów akademickich w działaniach informacyjnych dotyczących ubezpieczeń społecznych. Na uczelniach w ramach prowadzonych przez nie dni otwartych tworzone są „strefy NZB". Wśród stoisk wystawianych przez partnerów programu Nowoczesne Zarządzanie Biznesem nie brakuje też stoiska ZUS, na którym m.in. zakładane są profile na Platformie Usług Elektronicznych, a eksperci Zakładu udzielają porad studentom i pracownikom uczelni. To kolejny przykład na to, że ZUS wychodzi do ludzi, w tym przypadku do ludzi młodych. Zakład uświadamia w ten sposób osobom wchodzącym dopiero na rynek pracy konieczność ubezpieczania się od ryzyk, które zdarzają się w życiu (choroba, wypadek, kalectwo, niezdolność do pracy, śmierć). To nawiązanie do przedwojennych tradycji ZUS w prowadzeniu szeroko pojętej edukacji i prewencji i jednocześnie realizacji ustawowego obowiązku. Program Nowoczesne Zarządzanie Biznesem realizowany jest na ponad 120 uczelniach w całej Polsce – to jedyny program edukacyjny dla studentów prowadzony na tak dużą skalę.

Formuła współpracy z uczelniami wyższymi została znacznie rozszerzona w 2016 r. Zakład podpisuje z uczelniami dwustronne umowy, obejmujące m.in. wykłady na temat ubezpieczeń społecznych, wspólne projekty badawcze, wymianę doświadczeń, dostęp do danych i bazy wiedzy ZUS oraz praktyki dla studentów. Pracownicy uniwersytetów i studenci zyskują dostęp do posiadanych przez ZUS informacji, danych i materiałów niezbędnych przy pisaniu prac naukowych. Pierwszą umowę ramową o współpracy Zakład podpisał 7 kwietnia 2016 r. z Uniwersytetem Warszawskim.

Do końca stycznia 2018 r. podpisanych zostało ponad 80 takich umów. W 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nawiązał współpracę z dwiema instytucjami naukowo-badawczymi: Polską Akademią Nauk i Instytutem Pracy i Spraw Socjalnych. Umowy z obiema jednostkami dotyczą przede wszystkim realizacji przedsięwzięć edukacyjnych i naukowych.

Polska Akademia Nauk będzie wspierać Zakład w popularyzacji wiedzy o ubezpieczeniach społecznych w Polsce. Zakres współpracy obejmie działalność naukową, badawczą oraz doradczą. W ramach porozumienia organizowane są wspólne konferencje naukowe dotyczące zabezpieczenia społecznego oraz konkursy na najlepsze prace licencjackie i magisterskie z dziedziny ubezpieczeń społecznych. PAN zobowiązał się również do opracowywania analiz i ekspertyz na rzecz ZUS.

Podobnie porozumienie partnerskie z Instytutem Pracy i Spraw Socjalnych dotyczy przede wszystkim działań edukacyjnych, naukowych, badawczych i wydawniczych. Współ-

praca z Instytutem wynika bowiem z potrzeby poszerzenia wiedzy obywateli na temat ubezpieczeń społecznych. Porozumienie przewiduje również wzajemne wspieranie inicjatyw. Przedstawiciele IPiSS włączą się w prace komisji konkursowej, która wybiera najlepsze prace licencjackie, magisterskie i doktorskie z dziedziny ubezpieczeń społecznych. Z kolei przedstawicieli Zakładu zaproszono do udziału w jury podobnego konkursu organizowanego przez Instytut.

Na przełomie lipca i sierpnia 2016 r. Instytut Spraw Publicznych oraz Millward Brown przeprowadziły badania poświęcone wiedzy Polaków oraz ich postawom wobec ubezpieczeń społecznych. Celem badania było ustalenie poziomu ogólnej wiedzy obywateli na temat obowiązujących przepisów prawa z zakresu ubezpieczeń społecznych. Wyniki badania jednoznacznie pokazują, że Polacy niewiele wiedzą na temat systemu ubezpieczeń społecznych, a brak wiedzy sprawia, że ocenami na temat funkcjonowania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i przyszłości systemu emerytalnego rządzą emocje. W czterostopniowej skali tylko 7% badanych prezentuje poziom wiedzy, który można uznać za zadowalający; 33% to osoby średnio zorientowane; największą grupę, bo 45% polskiego społeczeństwa stanowią osoby słabo zorientowane, a najniższy poziom wiedzy posiadają tzw. ignoranci, czyli 15% respondentów. Blisko połowa Polaków nie szuka również informacji na temat ubezpieczeń społecznych i nie ma takiego zamiaru, niezależnie od charakteru źródeł.

Podpisanie porozumienia z PAN. Zbiory ZUS

Podpisanie porozumienia z IPISS. Zbiory ZUS

ZUS angażuje się w prace komitetu rekomendującego prezesowi PAN kandydatów do Medalu im. Wacława Szuberta. Medal przyznawany jest za wybitne osiągnięcia praktykom i teoretykom w dziedzinie nauk o pracy i polityce społecznej. Decyzję o przyznaniu wyróżnień podejmuje Komitet Nauk o Pracy i Polityce Społecznej PAN na podstawie rekomendacji Kapituły Medalu. Zbiory ZUS

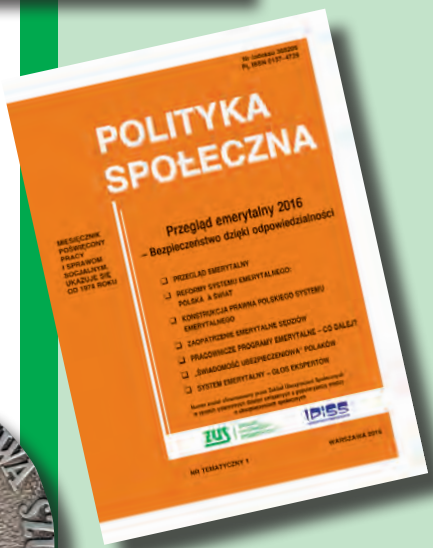

Miesięcznik „Polityka Społeczna" wydawany przez IPiSS. Numer specjalny w 2016 r. został wydany wspólnie z ZUS. Zbiory IPiSS

Kiermasz prac podopiecznych domów opieki społecznej i warsztatów terapii zajęciowych. Zbiory ZUS, Oddział w Legnicy

Społeczna odpowiedzialność Zakładu

Bycie odpowiedzialnym społecznie to przede wszystkim zwiększone inwestycje w zasoby ludzkie, ochronę środowiska oraz relacje z interesariuszami i lokalną społecznością. Zakład Ubezpieczeń Społecznych od wielu lat realizuje takie działania.
Zakład współpracuje z Krajową Szkołą Administracji Publicznej i Mazowieckim Urzędem Wojewódzkim w ramach Akademii Zarządzania Instytucjami Publicznymi (od 2017 r. Forum Zarządzania Publicznego, w którym partnerem jest także Narodowy Instytut Samorządu Terytorialnego – NIST). Celem Akademii jest promowanie wśród urzędników administracji rządowej i samorządowej postaw budujących efektywną administrację i etos państwowca. Współpraca polega na wymianie dobrych praktyk zarządczych i doświadczeń związanych z procesami zarządczymi między jednostkami administracji publicznej – rządowej i samorządowej.
Nie mniej istotna jest kwestia podejścia do osób z niepełnosprawnością. Pod względem likwidowania barier budowlanych czy podnoszenia komfortu obsługi klientów ZUS ma się czym poszczycić. Dostępna jest już nowa strona internetowa ZUS, w pełni dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnością (spełniająca standardy WCAG, czyli międzynarodowe standardy dostępności, w których szczegółowo opisano, jak powinien być stworzony serwis, aby mógł z niego korzystać każdy, w tym osoby z niepełnosprawnością).
Pracownicy Zakładu z własnej inicjatywy biorą udział w różnego rodzaju akcjach, takich jak „Godzina dla Ziemi" czy „Sprzątanie świata". Chętnie i ofiarnie uczestniczą też w różnego rodzaju akcjach charytatywnych, jak Szlachetna Paczka, zbiórki darów dla dzieci z domów dziecka i rodzin wielodzietnych. Wśród pracowników ZUS nie brakuje też honorowych krwiodawców; wiele osób wpisało się też do rejestru dawców szpiku.
ZUS-owcy pomagają też zwierzętom – w wielu oddziałach organizowane są zbiórki środków czystości, koców, ręczników i karmy dla zwierząt ze schronisk.

Co roku w okresie świąt pracownicy ZUS organizują zbiórki prezentów dla dzieci z domów dziecka. Zbiory ZUS

Jedna z wielu akcji krwiodawstwa przeprowadzonych wśród pracowników ZUS.
Zbiory ZUS, Oddział w Rybniku

Prosty język w ZUS

W 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaczął wprowadzać do komunikacji z klientami standard prostego języka. Jest to styl pisania, który przywraca naturalność językowi oficjalnemu. Dzięki temu informacje dla klientów zawierają mniej trudnych terminów, zdania są krótkie i proste, przepisy są wyjaśniane w przystępny sposób, a ton tekstów jest przyjazny. Dla klientów ZUS oznacza to, że formularze wypełnia się łatwiej, a pisma i teksty informacyjne stają się zrozumiałe i skuteczne. Wsparcia filologicznego i metodycznego udzielili ZUS eksperci Pracowni Prostej Polszczyzny z Uniwersytetu Wrocławskiego. Przygotowali oni trenerów wewnętrznych, którzy szkolą pracowników Zakładu. Teraz oni wprowadzają stopniowo zasady prostego języka do pism, formularzy, ulotek i artykułów na stronie internetowej.

PROSTO Z ZUS

WSPÓŁCZESNY SYSTEM UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Twórcy obecnego systemu ubezpieczeń, podobnie jak twórcy systemu przedwojennego, wychodzili z założenia, że instytucje ubezpieczeniowe powinny się cieszyć autonomią finansową i organizacyjną. Na podobnych jak przed wojną zasadach unormowana została kwestia redystrybucji składek. Opłacanie składek zostało solidarnie rozdzielone na pracowników i pracodawców.

ZUS jest obecnie jedną z największych instytucji ubezpieczeń społecznych na świecie. Jest członkiem Międzynarodowego Stowarzyszenia Zabezpieczenia Społecznego (ISSA), a współpraca międzynarodowa dotyczy także dwustronnych kontaktów z instytucjami ubezpieczeniowymi z całego świata.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest dysponentem Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Funduszu Rezerwy Demograficznej i Funduszu Emerytur Pomostowych. Świadczenia rodzinne, zdrowotne, na wypadek bezrobocia czy z ubezpieczenia społecznego rolników są finansowane odrębnie.

Fundusz Ubezpieczeń Społecznych to państwowy fundusz celowy. Utworzono go (w 1986 r.), aby realizować zadania z zakresu ubezpieczeń społecznych. Jego dochody, podobnie jak wpływy zakładów ubezpieczeń z 1934 r., pochodzą z wielu źródeł:

- składek na ubezpieczenia społeczne niepodlegających przekazaniu do otwartych funduszy emerytalnych (OFE)
- rekompensat kwot składek przekazanych na OFE
- wpłat z budżetu państwa oraz innych instytucji, przekazanych na wypłatę świadczeń zleconych ZUS
- oprocentowania rachunków bankowych FUS
- dotacji z budżetu państwa
- środków Funduszu Rezerwy Demograficznej.

Podstawę dochodów FUS stanowią składki. Drugim co do wielkości źródłem jest dotacja z budżetu państwa, a na trzecim miejscu znajdują się wpływy z tytułu refundacji przekazanych do OFE składek.

W ramach FUS wyodrębnione są:

- fundusz emerytalny (finansowanie emerytur i wydatki na pokrycie wypłat emerytur kapitałowych)
- fundusz rentowy (finansowanie rent, emerytur przyznanych z urzędu zamiast rent, zasiłków pogrzebowych, prewencji rentowej, świadczeń zleconych ZUS)
- fundusz chorobowy (finansowanie zasiłków chorobowych, macierzyńskich, opiekuńczych, wyrównawczych oraz świadczeń rehabilitacyjnych)
- fundusz wypadkowy (finansowanie rent wypadkowych, jednorazowych odszkodowań, zasiłków chorobowych z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową).

Wydawnictwa ZUS zawierają rzetelną wiedzę dla ubezpieczonych, płatników składek i świadczeniobiorców.
Zbiory ZUS

I, II i III filar emerytalny, czyli bezpieczeństwo dzięki różnorodności

Po reformie przeprowadzonej w 1999 r., kiedy klientom Zakładu Ubezpieczeń Społecznych utworzono indywidualne konta, wszyscy urodzeni po 1968 r. musieli wybrać otwarty fundusz emerytalny, do którego będzie przekazywana część ich składki emerytalnej w ramach II filaru ubezpieczeniowego. Od 2011 r. oszczędzanie w OFE nie jest już obowiązkowe. ZUS utworzył członkom OFE tzw. subkonto. Jest ono elementem II filaru emerytalnego.

Ubezpieczeni decydują, czy całość składki emerytalnej chcą przekazywać na swoje indywidualne konto (12,22%) i subkonto w ZUS (7,3%), czy część składki (2,92%) chcą odkładać w wybranym OFE.

III filar ubezpieczeniowy to dobrowolne formy oszczędzania na jesień życia, w tym indywidualne konta zabezpieczenia emerytalnego (IKZE) oraz indywidualne konta emerytalne (IKE) i pracownicze programy emerytalne (PPE). Dobrowolne ubezpieczenie emerytalne w Polsce nie jest jeszcze popularne. Rachunki oszczędnościowe na koniec 2015 r. w ramach IKE posiadało 858 725 Polaków, a w ramach IKZE jedynie 597 600 osób.

Liczba założonych kont i programów oraz wartość środków

IKE	IKZE	PPE
Liczba kont/programów		
817 651	496 426	1 094
Wartość środków (w mld zł)		
4,27	0,12	8,3
Dla IKE i IKZE dane na koniec 2013 r., dla PPE na koniec 2012 r.		

Źródło: Urząd Komisji Nadzoru Finansowego

JAK DZIELONA JEST SKŁADKA EMERYTALNA

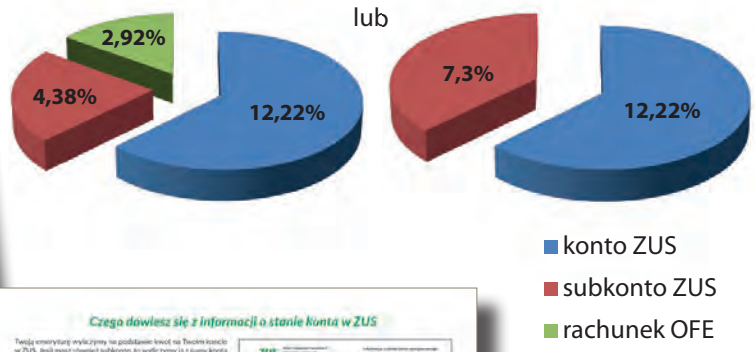

Szanowni Państwo

Jak co roku przesyłamy informacje o stanie Państwa konta w ZUS. Warto ją uważnie przeczytać. Na tym koncie zapisujemy dane, na podstawie których wyliczona będzie Państwa emerytura. Te dane to: składki na ubezpieczenie emerytalne, kapitał początkowy oraz środki zgromadzone na tzw. subkoncie. Dzięki tej informacji sprawdzą Państwo, czy na koncie w ZUS są składki za wszystkie umowy o pracę, umowy zlecenia itp.

Ubezpieczenia społeczne dają ochronę, gdy jej potrzebujemy: kiedy jesteśmy chorzy, miewamy wypadek, nie możemy pracować. Składki, które płacimy na ubezpieczenia społeczne, gwarantują, że w trudnych sytuacjach możemy liczyć na wypłatę: zasiłku chorobowego czy opiekuńczego, świadczenia rehabilitacyjnego, renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej. To także zabezpieczenie dla naszych rodzin na wypadek naszej śmierci – nasi najbliżsi mogą wtedy otrzymać rentę rodzinną.

Niektóre z tych sytuacji mogą się zdarzyć w naszym życiu, inne nie. Podobnie jest w ubezpieczeniach komercyjnych – ubezpieczamy się od wypadku samochodowego, do którego może nigdy nie dojdzie. Ale gdy wypadek się zdarzy, mamy gwarancję pomocy.

Mogą Państwo na bieżąco sprawdzać stan swojego konta emerytalnego w e-urzędzie ZUS – na Platformie Usług Elektronicznych (PUE ZUS) – www.zus.pl. Na co dzień sprawdzamy stan swojego konta w banku. Dlaczego nie sprawdzać stanu konta w ZUS? Mogą to Państwo robić właśnie na PUE. Dlatego zachęcam Państwa do tego, aby założyć swój profil na Platformie Usług Elektronicznych i sprawdzać raz na miesiąc, czy odprowadzane są za Państwa składki.

Wypłatę emerytur gwarantuje państwo. ZUS wypłaca emerytury i pozostałe świadczenia, odkąd istnieje, czyli od 1934 roku. Przez ponad 80 lat wypłacił bilony złotych na emerytury, renty, zasiłki i inne świadczenia.

Jeżeli mają Państwo wątpliwości lub pytania na temat informacji o stanie Państwa konta, służymy pomocą. W każdej placówce ZUS i w Centrum Obsługi Telefonicznej pod numerem tel. 22 560 16 00 czekają nasi pracownicy, którzy odpowiedzą na wszelkie Państwa pytania. Zachęcam także do odwiedzenia naszej strony internetowej www.zus.pl.

prof. Gertruda Uścińska
Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

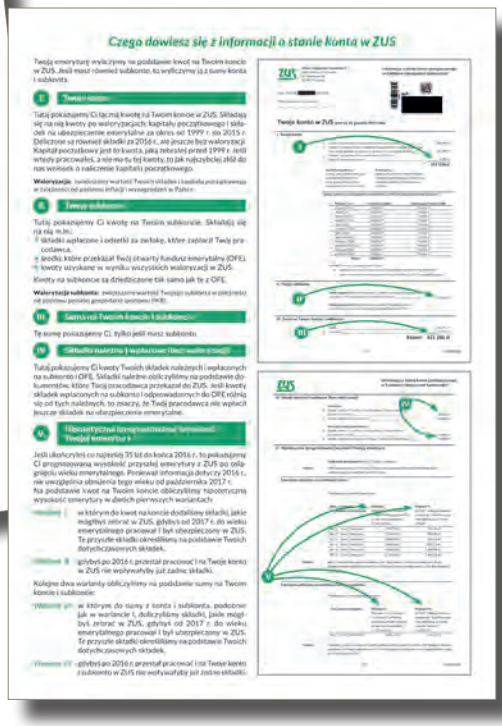
Czego dowiesz się z informacji o stanie konta w ZUS

ZUS wysyła ubezpieczonym informacje o stanie ich kont, na których zapisywane są składki ubezpieczeniowe.
Zbiory ZUS

Oszczędności zgromadzone na kontach emerytalnych

W 2004 r. Polacy zgromadzili na IKE łącznie 168,6 mln zł. Do 2007 r., czyli do momentu rozpoczęcia światowego kryzysu finansowego, najwięcej oszczędności zgromadzonych było w funduszach inwestycyjnych – prawie 850 mln zł. W 2008 r. kwota ta zmalała do 560 mln zł, a spadek wynikał z wyceny walorów funduszy inwestycyjnych, które bardzo straciły na wartości. Od 2008 r. najwięcej oszczędności znajduje się na rachunkach w zakładach ubezpieczeń. Niewiele mniej na kontach w funduszach inwestycyjnych. Ta tendencja utrzymała się też w 2015 r. Wartość oszczędności na rachunkach bankowych oraz podmiotów prowadzących działalność maklerską jest podobna. Obydwie instytucje w 2015 r. łącznie zarządzały prawie dwoma miliardami złotych. Przez wszystkie lata najmniej środków znajdowało się na rachunkach w dobrowolnych funduszach emerytalnych. Łącznie na koniec 2015 r. na IKE zgromadzonych było 5,68 mld zł.

Z powodu niskich limitów wpłat oraz małej liczby aktywnych kont oszczędności zgromadzone na rachunkach IKZE są niewielkie. W 2012 r. wynosiły 52,8 mln zł, rok później wzrosły aż do 119 mln zł, a w 2015 r. wynosiły 392,56 mln zł. Zdecydowana większość oszczędności znajduje się na kontach w zakładach ubezpieczeń. Łączne oszczędności Polaków na IKE oraz IKZE na koniec 2015 r. wynosiły 6,08 mld zł.

Wysokość emerytury zależy wprost od tego, ile uzbieramy na swoim indywidualnym koncie i subkoncie w ZUS. Emerytura jest liczona według wzoru:

$$\frac{\text{suma zwaloryzowanego kapitału początkowego + zwaloryzowane składki}}{\text{liczba miesięcy średniego dalszego trwania życia}}$$

Oszczędności zgromadzone na IKE oraz IKZE w latach 2004–2013

Rok		odłożone środki [w tys. zł]	zakłady ubezpieczeń [w tys. zł]	fundusze inwestycyjne [w tys. zł]	podmioty prowadzące działalność maklerską [w tys. zł]	banki [w tys. zł]	dobrowolne fundusze emerytalne [w tys. zł]
IKE	2004	168 578	47 442	91 016	19 204	10 916	-
	2005	689 635	235 001	307 150	43 858	103 626	-
	2006	1 298 545	491 406	578 106	67 081	161 952	-
	2007	1 864 570	722 646	846 458	96 157	199 309	-
	2008	1 613 789	716 738	564 263	121 060	211 728	-
	2009	2 199 421	964 146	800 436	190 659	244 180	-
	2010	2 726 395	1 167 642	972 295	293 762	292 696	
	2011	2 763 980	1 146 788	894 559	384 046	338 587	-
	2012	3 530 313	1 397 176	1 128 873	524 254	477 896	2 114
	2013	4 271 150	1 618 173	1 337 534	676 461	627 587	11 395
	2015	5 682 699	2 060 309	1 733 545	902 974	960 453	621 968
IKZE	2012	52 882	36 393	7 973	1 673	40	6 803
	2013	119 206	75 117	23 371	4 815	98	15 805
	2015	392 538	281 946	195 475	30 268	35 081	79 198

Źródło: Stowarzyszenie Inwestorów Indywidualnych

Kwartalnik „Ubezpieczenia Społeczne. Teoria i praktyka" wydawany przez ZUS. Zbiory ZUS

Zakład Ubezpieczeń Społecznych organizuje lub współorganizuje konferencje naukowe poświęcone bieżącym wyzwaniom stojącym przed systemem ubezpieczeń społecznych. Wydawnictwa pokonferencyjne. Zbiory ZUS

Materiały informacyjne wydawane przez ZUS. Zbiory ZUS

Liczbę miesięcy podaje Główny Urząd Statystyczny. Należy pamiętać, że im dłużej pracujemy, tym wyższe będzie nasze świadczenie. Przykładowo świadczenie kobiet, które przeszłyby na emeryturę w wieku 67 lat, byłoby o około 50% wyższe, niż gdyby zdecydowały się zakończyć aktywność zawodową 7 lat wcześniej (tabela przeciętne dalsze trwanie życia patrz s. 67).

Co to jest system redystrybucyjny

Polski system emerytalny jest systemem redystrybucyjnym. Oznacza to, że składki, które pracujący Polacy wpłacają dziś do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, są na bieżąco wypłacane obecnym emerytom w postaci świadczeń. Nie znaczy to jednak, że w „kasie" ubezpieczeniowej zabraknie pieniędzy na emerytury obecnych ubezpieczonych. Wysokość ich emerytury będzie zależała wprost od składek, które opłacali przez całe życie zawodowe, a które są zapisywane i waloryzowane na ich koncie i subkoncie w ZUS. Pieniądze na świadczenia dla przyszłych emerytów będą pochodziły ze składek wpłacanych w przyszłości przez nasze dzieci i wnuki. Taki system jest oparty na umowie międzypokoleniowej.

Konstytucja RP zapewnia obywatelom prawo do zabezpieczenia społecznego w razie niezdolności do pracy ze względu na chorobę lub inwalidztwo oraz po osiągnięciu wieku emerytalnego (art. 67 ust. 1).

ZUS w liczbach

Obecnie z usług Zakładu Ubezpieczeń Społecznych korzysta 24,5 mln klientów. ZUS obsługuje ponad 2,3 mln przedsiębiorców, z czego prawie 1,5 mln to prowadzący jednoosobową działalność gospodarczą. Zakład pobiera składki na ubezpieczenia społeczne za 14,5 mln osób, a od części ubezpieczonych pobiera składkę na II filar ubezpieczenia emerytalnego i przekazuje ją do otwartych funduszy emerytalnych (OFE). Za ponad 24 mln osób pobiera też składki na ubezpieczenie zdrowotne i przekazuje je do Narodowego Funduszu Zdrowia (NFZ). Do podstawowych zadań Zakładu należy również przyznawanie świadczeń – w tym realizacja przepisów unijnych i umów międzynarodowych. Co miesiąc ZUS wypłaca emerytury i renty 7,9 mln osób oraz zasiłki chorobowe, macierzyńskie, opiekuńcze bądź świadczenia rehabilitacyjne około 0,5 mln osób. Zakład potrąca także od wypłacanych świadczeń zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych. Dla wielu świadczeniobiorców dokonuje rozliczenia rocznego podatku dochodowego. W skali roku do ZUS wpływa około 29 mln wniosków, około 23 mln zwolnień lekarskich oraz około 80 mln dokumentów ubezpieczeniowych.

Cztery ubezpieczenia – paleta świadczeń

Celem ubezpieczeń społecznych jest ochrona przed utratą dochodów, która może być następstwem realizacji różnych ryzyk socjalnych, takich jak: choroby, macierzyństwo, bezrobocie, niezdolność do pracy, starość, śmierć żywiciela rodziny, wypadki przy pracy, choroby zawodowe. W polskim systemie ubezpieczeń społecznych wszystkie świadczenia z tytułu tych ryzyk wypłacane są z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (FUS), którym zarządza Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS). W ramach FUS Zakład nalicza składki na cztery kategorie ubezpieczeń: emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe. Ponadto ZUS pobiera też składki na powszechne ubezpieczenie zdrowotne, które przekazuje do Narodowego Funduszu Zdrowia, oraz składki na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

ZUS wypłaca kilkanaście rodzajów świadczeń: emerytury, emerytury pomostowe, renty z tytułu niezdolności do pracy (okresowe lub stałe), renty szkoleniowe, renty rodzinne, renty socjalne, świadczenia przedemerytalne, zasiłki chorobowe, świadczenia rehabilitacyjne, zasiłki wyrównawcze, zasiłki macierzyńskie, zasiłki opiekuńcze, dodatki pielęgnacyjne, dodatki dla sierot zupełnych, zasiłki pogrzebowe, jednorazowe odszkodowania z tytułu wypadków przy pracy. Zakład finansuje również programy rehabilitacyjne osób zagrożonych niezdolnością do pracy.

Ryzyka ubezpieczeniowe, rodzaje świadczeń i rodzaje ubezpieczeń społecznych

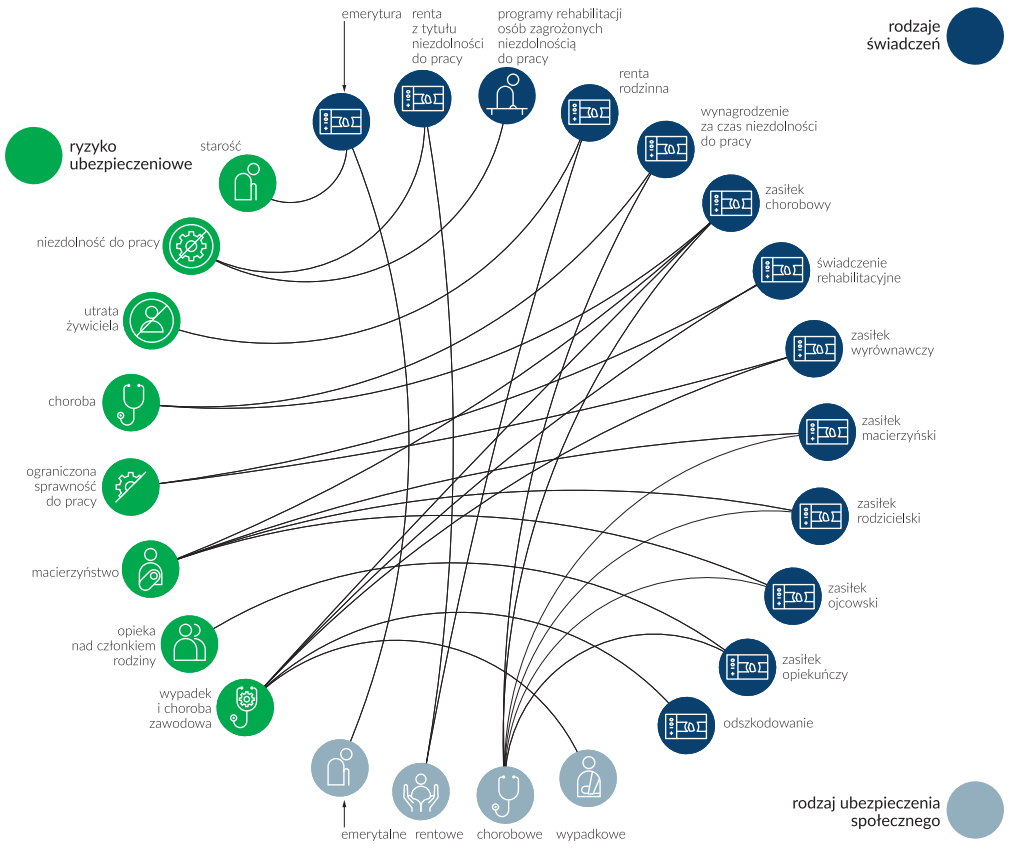

Infografika:
Grzegorz Brodowski,
Lech Mazurczyk

Zielona i Biała księga. Zbiory ZUS

W 2017 r. ZUS wprowadził nowy wzór legitymacji emeryta-rencisty z oznaczeniem w języku Braille'a

Budynek Centrali ZUS. Zbiory ZUS

Przegląd emerytalny 2016 r.

Zgodnie z ustawą o funkcjonowaniu systemu ubezpieczeń społecznych przynajmniej raz na 3 lata powinien się odbywać przegląd systemu ubezpieczeń społecznych, którego celem jest ocena jego dotychczasowego funkcjonowania. Pierwszy przegląd miał miejsce w 2013 r., a jego konsekwencją były zmiany w ramach II filara systemu emerytalnego. Pod hasłem „Bezpieczeństwo dzięki odpowiedzialności" w 2016 r. odbył się kolejny przegląd systemu emerytalnego. Instytucją odpowiedzialną za jego przeprowadzenie był Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Dyskusje nad sposobami rozwiązania problemów systemu emerytalnego w Polsce trwają od dłuższego czasu. Przegląd polega na analizie wszystkich aspektów prawnych oraz finansowych systemu. W całym kraju, w ramach przeglądu, odbyło się 27 debat publicznych. W debatach głos zabrali eksperci, przedstawiciele pracodawców, związków zawodowych, samorządowcy, parlamentarzyści, naukowcy i przedstawiciele organizacji pozarządowych. W trakcie debat szukano nowych rozwiązań dla zapewnienia obywatelom bezpieczeństwa socjalnego, a także dokonano oceny obecnego systemu emerytalnego. Wnioski z nich zostały wykorzystane do stworzenia kompleksowej diagnozy, zamieszczonej w tzw. zielonej księdze (w nomenklaturze europejskiej zielona księga jest zaproszeniem do dyskusji, próbą debaty, zebraniem różnych stanowisk i wyników badań). Została ona przekazana ministrowi rodziny, pracy i polityki społecznej. Na jej podstawie powstała kompleksowa diagnoza całego systemu emerytalnego, czyli tzw. biała księga. Zawiera ona propozycje długofalowych zmian, które powinny się dokonać w polskim systemie emerytalnym do 2040 r.

Obniżenie wieku emerytalnego

1 września 2017 r. weszła w życie ustawa zmieniająca wiek emerytalny. Na emeryturę mogą przechodzić kobiety, które ukończyły 60 lat, i mężczyźni, którzy ukończyli 65 lat. Od początku września 2017 r. do połowy lutego 2018 r. do ZUS wpłynęło ponad 490 tys. wniosków o przyznanie emerytury na nowych zasadach.

Ponad 80 lat doświadczenia

Zakład Ubezpieczeń Społecznych od ponad ośmiu dekad praktycznie nieprzerwanie wypłaca Polakom należne świadczenia. Ciągłości trwania powszechnego systemu zabezpieczenia społecznego w Polsce nie przerwały nawet zawirowania II wojny światowej. System ubezpieczeń społecznych się zmienia, podobnie jak zmieniają się warunki ekonomiczne, społeczne, a także świadomość obywateli. Polacy, tak jak mieszkańcy większości cywilizowanych krajów współczesnego świata, żyją coraz dłużej i rodzą coraz mniej dzieci. Powstają pytania o redefinicję zasad funkcjonowania ubezpieczeń społecznych. Niezależnie jednak od decyzji, które zostaną podjęte w przyszłości, należne świadczenia będą wypłacane, a składki pobierane. Ubezpieczenia społeczne są bowiem jednym z najważniejszych elementów polityki społecznej państwa. Przed niemal stu laty odegrały istotną rolę w kształtowaniu polskiej państwowości, solidaryzmu społecznego i budowaniu społeczeństwa obywatelskiego. Ubezpieczenia społeczne to ważny filar naszej państwowości.

AUTOR
Magdalena Lewandowska

WSPÓŁPRACA
Jacek Dziekan
Robert Marczak
Barbara Owsiak
Olaf Rawski
Katarzyna Serdeczna

REDAKCJA
Kamila Cieślik

KOREKTA
Monika Marczyk
Magdalena Lewandowska
Ewa Pietraszek

ZDJĘCIA NA OKŁADCE
Narodowe Archiwum Cyfrowe
Dorota Dobrowolska
Andrzej Zawadzki

PROJEKT GRAFICZNY I SKŁAD
ArtforPromotion

DRUK
Biuro Poligrafii ZUS

ISBN 978-83-948669-3-8
Warszawa 2018

ZUS | ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Kontynuujemy najlepsze tradycje